

ESDGs!

**Co-funded by
the European Union**

Sustainable Development Goals in education and in action!

2021-1-CZ01-KA220-HED-000031187

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Case Study

Sdílená ekonomika

Případová studie – Amsterdam

Tato případová studie se zabývá příkladem pozitivní aplikace principů sdílené ekonomiky ve městech, konkrétně pak ve městě Amsterdam.

Úvod do problematiky

Sdílená ekonomika jako systém založený na směně, je částí ekonomiky, která přináší zcela nový pohled na ekonomické procesy. Jeho cílem je totiž co nejefektivnější využití zdrojů. Sdílená ekonomika je postavena na sdílení komodit nebo majetku založeného na jejich pronajímání nebo výměně. V akademickém prostředí je sdílená ekonomika nejčastěji vymezována jako ekonomický ekosystém, který je typicky založen na dočasném přístupu ke zboží nebo službám za použití internetových platforem spojujících různé členy komunity (Karobliene, Pilinkere, 2021, p. 2). Se sdílenou ekonomikou se nejčastěji setkáváme v následujících oblastech:

- Doprava,
- Ubytování,
- Finanční služby,
- Pracovní prostory,
- Pracovní síla,
- Poskytování služeb,
- Pracovní nářadí,
- Vzdělání,
- Hudba a videa,
- Cloudové služby atd. (Deloitte, 2017)

Nicméně sdílená ekonomika může sloužit také jako nástroj pro prosazování a aplikaci principů udržitelného rozvoje.

Typickým příkladem, kde sdílená ekonomika může pomáhat rozvíjet udržitelný rozvoj, jsou komunity lidí, zpravidla pak větší města. Tato města se snaží eliminovat důsledky koncentrace většího množství lidí na jednom místě právě zaváděním prvků sdílené ekonomiky v jednotlivých odvětvích. Mezi tyto negativní důsledky patří např. zvýšený provoz na silnicích a s tím související zvýšené znečištění ovzduší, dále pak vznik rezidenčních částí měst, kde nikdo nebydlí, problém s parkováním, s nedostatkem kancelářských prostor atd.

Postupným zaváděním prvků sdílené ekonomiky je možné dosáhnout snížení těchto negativních jevů, a případně jejich celkové eliminace.

Sdílená ekonomika a udržitelný rozvoj ve městech

Sdílená ekonomika může být zajímavým nástrojem pro eliminaci negativních jevů ve městech. Velké světové metropole zavádí postupně různé prvky sdílené ekonomiky, spočívající zejména v zavádění alternativních způsobech sdílených dopravních prostředků. Mezi tato města řadíme např.

- San Francisco,
- Amsterdam,

- Seoul,
- Singapur,
- Kodaň,
- Peking,
- Barcelonu atd.

Avšak s prvky sdílené ekonomiky se můžeme setkat prakticky ve všech městech.

Jak již bylo zmíněno výše, nejčastěji je možné se setkat se zaváděním alternativních způsobů dopravy, jako např. sdílení kol, koloběžek, elektrokol, elektrokoloběžek, automobilů. S některými z těchto prvků se můžeme setkat v současné době prakticky ve všech městech. Nejvíce rozšířené i do menších obcí bude zpravidla sdílení automobilů v podobě služeb Uber, Liftago a Bolt. Z těchto platform se staly postupem času univerzální nástroje zdatně konkurující klasickým způsobům přepravy, jako je vlastní automobil, půjčovny automobilů nebo taxi služby. Ve městech s větším množstvím obyvatel nebo potýkajících se s problémy v dopravě (parkování, zácpy atd.) se v různé míře rozvíjí služby využívající alternativních způsobů přepravy, jako jsou kola, elektrokola, koloběžky nebo elektrokoloběžky. Výhodou těchto přepravních prostředků je zejména možnost jejich používání nejen na silnicích, ale také na cyklostezkách a chodnících. Tímto je zaručeno jejich uživatelům, že nebude docházet ke zdržením při jejich cestě do cílové destinace tak, jako by to hrozilo, pokud by použili vlastní automobil. Zároveň bude menší provoz na silnicích, co na jednu stranu zajistí větší míru bezpečnosti, na druhou stranu pak menší znečištění ovzduší.

Pro to, aby tyto způsoby mohly mít vliv na udržitelný rozvoj měst, je však potřeba, aby i tato města napomáhala jejich rozvoji. Uvedeného lze dosáhnout různými způsoby. Nejjednodušším a zároveň neefektivnějším způsobem je zakázat vjezd do center měst klasickým automobilům se spalovacím motorem. Řidiči těchto automobilů budou nuceni následně využívat alternativ v podobě městské hromadné dopravy, která má daleko větší prvek udržitelnosti, nebo právě alternativních způsobů přepravy v podobě kol, elektrokol, koloběžek a elektrokoloběžek. Města mají mnohdy celou řadu dalších nástrojů.

Avšak sdílená ekonomika může mít ve městech pozitivní vliv i jinými způsoby. Sdílené ubytování povede k efektivnímu využívání ubytovacích prostor, které tak na jednu stranu budou v daleko větší míře využívány, na druhou stranu nebude docházet k jejich postupné degradaci právě z důvodu nevyužití. Pokud budou tyto prostory využívány, pak je zde předpoklad, že bude udržováno i jejich okolí, a tímto bude docházet ke zvelebování veřejného prostoru.

Sdílené pracovní prostory zase umožní na stejném prostoru zaměstnávání většího množství osob, resp. využívání těchto prostor větším množstvím podnikatelů. Tím odpadne nutnost výstavby nových kancelářských budov, skladů, fabrik apod. Namísto toho bude moci město tato místa využít pro svůj rozvoj.

Amsterdam jako pozitivní příklad vlivu sdílené ekonomiky na udržitelný rozvoj ve městech

Amsterdam je hlavní město Holandska. Jedná se o přístavní město, které je obchodním a finančním centrem Holandska. Samotné město se rozkládá na ploše o rozloze 165 čtverečních kilometrů a v roce 2008 mělo 1.028.603 obyvatel. Pokud bychom započítali i okolní oblasti, pak na ploše 635 čtverečních kilometrů žije celkem 1.482.676 obyvatel (Britannica, 2023).

V roce 2016 přijalo město „*Sharing Economy Action Plan*“, který vedl k řadě inovací zvyšujících přístup k veřejným a soukromým aktivům a jejich využívání. Týkalo se to především sdílení věcí v domácnosti, prostoru, způsobu dopravy a potravin.

Následovalo několik dalších akčních plánů, které nakonec vedly k tomu, že se Amsterdam stal metropolí aktivně přistupující ke sdílené ekonomice a udržitelnému rozvoji. To vše směřuje ke splnění závazku, aby se Amsterdam stal do roku 2050 ve 100% udržitelný.

V roce 2015 bylo v Amsterdamu pouze několik málo společností akceptujících prvky sdílené ekonomiky. V současné době je však tento systém i díky aktivní podpoře města daleko více rozšířený.

Amsterdam si tak velmi dobře poradil s výzvami, které skýtá udržitelný rozvoj a může být uváděn jako vzorový příklad i pro další města.

Tato případová studia na příkladu města Amsterdam názorně ukazuje, že města mají mnoho možností, jak aktivně přispívat k udržitelnému rozvoji prostřednictvím zavádění prvků sdílené ekonomiky. Některá města již tyto prvky aktivně zavádí a mohou tak být pozitivním příkladem pro ostatní.

Zdroje

- Andreotti, A., Anselmi, G., Eichhorn, T., Hoffmann, C. P., & Micheli, M. (2017). *Participation in the sharing economy*. SSRN Electronic Journal. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2961745>
- Belk, R. W., Eckhardt, G. M., & Bardhi, F. (2019). *Handbook of the sharing economy*.
- Commission, E. (2016). *Use of Collaborative Platforms. Eurobarometer*. Retrieved October 20, 2023, from <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2112>
- Cotrim, J. M. O. (2020). *Sharing Economy: a powerful tool for a new era of sustainability. Circular Conversations*. Retrieved October 20, 2022, from <https://www.circularconversations.com/research-series-young-researchers/sharing-economy-a-powerful-tool-for-a-new-era-of-sustainability>
- Davidson, N. M., Finck, M., & Infranca, J. J. (2018). *The Cambridge handbook of the law of the sharing economy*. Cambridge University Press.
- Deloitte. (2017). *Sdílená ekonomika: Bohatství bez vlastnictví*. Deloitte Česká republika. Retrieved October 20, 2022, from <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/deloitte-analytics/Sdilena-ekonomika.pdf>
- Einav, L., Farronato, C., & Levin, J. (2016). *Peer-to-peer markets*. Annual Review of Economics, 8(1), 615-635. <https://doi.org/10.1146/annurev-economics-080315-015334>
- Ellen MacArthur Foundation (2023). Retrieved October 20, 2023, from <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-examples/shaping-a-sharing-economy-amsterdam>
- Frenken, K., & Schor, J. (2017). *Putting the Sharing Economy into Perspective*. Environmental Innovation and Societal Transitions, 23: 3–10. <https://doi.org/10.1016/j.eist.2017.01.003>
- Görög, Georgina. (2018). *The Definitions of Sharing Economy: A Systematic Literature Review*. Management. 175-189. [10.26493/1854-4231.13.175-189](https://doi.org/10.26493/1854-4231.13.175-189).
- Goudin P. (2016). *The Cost of Non-Europe in the Sharing Economy: Economic, Social and Legal Challenges and Opportunities*, European Parliamentary Research Service, 2016
- Heinrichs, H. (2013). *Sharing economy: A potential new pathway to sustainability*. GAIA - Ecological Perspectives for Science and Society, 22(4), 228-231. <https://doi.org/10.14512/gaia.22.4.5>
- Karobliene, V., & Pilinkiene, V. (2021). *The sharing economy in the framework of sustainable development goals: Case of European Union countries*. Sustainability, 13(15), 8312. <https://doi.org/10.3390/su13158312>
- Mi, Z., Coffman, D. (2019). *The sharing economy promotes sustainable societies*. Nat Commun 10, 1214 (2019). <https://doi.org/10.1038/s41467-019-09260-4>
- Miguel, C., Martos-Carrión, E., Santa, M. (2022). *A Conceptualisation of the Sharing Economy: Towards Theoretical Meaningfulness*. In: Česnuitytė, V., Klimczuk, A., Miguel, C., Avram, G. (eds) The Sharing Economy in Europe. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-86897-0_2

Pawlicz, Adam. (2019). *Pros and cons of sharing economy regulation. Implications for sustainable city logistics*. Transportation Research Procedia. 39. 398-404. 10.1016/j.trpro.2019.06.042.

Published by Statista Research Department, & 5, A. (2022). *Most sharing economy- friendly cities worldwide 2021*. Statista. Retrieved October 20, 2022, from <https://www.statista.com/statistics/1259263/most-sharing-friendly-cities-worldwide/>

Thierer, A. D., Koopman, C., Hobson, A., & Kuiper, C. (2015). *How the internet, the sharing economy, and Reputational feedback mechanisms solve the Lemons problem*. SSRN Electronic Journal. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2610255>

Udržitelná doprava pro zaměstnance: Nadace partnerství. (2022). ČR 2030. Retrieved October 20, c2022, from <https://www.cr2030.cz/zavazky/dobrapraxe/udrzitelna-doprava-pro-zamestnanec/>

Vincent, P. F. , Werkman, . Evert and Wintle, . Michael J. (2023). *Amsterdam*. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/place/Amsterdam>